

Onderzoeksprogramma 2019

Rekenkamer Amsterdam

20 DECEMBER 2018

Samenvatting

De Rekenkamer Amsterdam (rekenkamer) onderzoekt vanuit een onafhankelijke positie de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van de gemeente. Door onderzoek wil de rekenkamer de controlerende en kaderstellende rol van de gemeenteraad versterken en een bijdrage leveren aan het verbeteren van bestuur, beleid en organisatie. Hiervoor zal de rekenkamer in 2019 starten met de volgende 10 onderzoeken:

- **Diversiteit in de stad (publieksonderzoek)**
- **Bruikbaarheid van kengetallen**
- **Leges bij vergunningverlening**
- **Toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking**
- **Meldingen openbare ruimte**
- **Subsidieregeling Verenigingsaccommodatie buitensport**
- **Raadsinstrumenten en kaderstelling**
- **Bestuurlijk stelsel en democratisering: een nulmeting**
- **Fietsen door de stad**
- **Wta-beoordelingsonderzoek**

Aanvullende informatie over geplande onderzoeken voor 2019

Meer informatie over deze 10 nieuw te starten onderzoeken staat in Nieuw te starten onderzoeken van dit onderzoeksprogramma 2019. Naast deze nieuwe onderzoeken ronden we ook nog lopende onderzoeken uit 2018 af (zie Afronding lopende en al voorgenomen onderzoeken). Tot slot zullen we met twee opvolgingsonderzoeken nagaan wat er met aanbevelingen uit oude onderzoeken is gedaan (zie Opvolgingsonderzoeken).

Totstandkoming onderzoeksprogramma 2019

Voor het opstellen van het onderzoeksprogramma is een groslijst opgesteld met mogelijke onderwerpen (zie bijlage). De rekenkamer heeft daartoe met alle raadsfracties en de rekeningencommissie gesprekken gevoerd. Daarnaast hebben de medewerkers van de rekenkamer en burgers suggesties gedaan. De uiteindelijke groslijst is voorgelegd aan de raadsfracties om hen nogmaals in de gelegenheid te stellen voorkeuren of invalshoeken bij onderzoeken aan te geven. Bij de uiteindelijke selectie van onderzoeksonderwerpen heeft de rekenkamer meegewogen of zij relevant zijn voor de vijf thema's die zij in de beleidsvisie 2016 - 2022 onderscheidt met betrekking tot verantwoordten:

- Verantwoorden bij vrijheid van handelen in de uitvoering;
- Verantwoorden bij samenwerking met andere overheden of organisaties;
- Verantwoorden bij (vrijwillige) inzet burgers om overheidstaken uit te voeren;
- Feitelijk verantwoordten;
- Voor burgers inzichtelijk verantwoordten.

Daarnaast zijn er een aantal algemene criteria voor rekenkameronderzoek zoals het maatschappelijk en financieel belang van een onderwerp, de risico's die op een specifiek beleidsterrein worden gelopen en een evenwichtige spreiding over de verschillende beleids-terreinen. Verder is - evenals in voorgaande jaren - aan ons burgerpanel gevraagd om de voorkeur aan te geven voor een publieksonderzoek.

Overige activiteiten

In 2019 is ook capaciteit gereserveerd voor onder meer de volgende activiteiten:

- Het monitoren van politiek en bestuurlijk belangrijke onderwerpen en op basis van eventueel eerdere onderzoeken een bijdrage leveren aan het politieke debat;
- Het ontwikkelen van het onderzoeksprogramma 2020.
- In het kader van het lustrum van de rekenkamer zal bij alle onderzoeken extra aandacht uitgaan naar de rol van burgers.

Als in de loop van het jaar de raad vraagt om een verzoek-onderzoek of als de actualiteit daar aanleiding voor geeft, bestaat de mogelijkheid dat de rekenkamer de programmering wijzigt.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Onderzoeken 2019	4
1 Afronding lopende en al voorgenomen onderzoeken.....	4
2 Nieuw te starten onderzoeken	4
2.1 Diversiteit in de stad.....	5
2.2 Bruikbaarheid van kengetallen	6
2.3 Leges bij vergunningverlening	6
2.4 Toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking	6
2.5 Meldingen openbare ruimte	7
2.6 Subsidieregeling Verenigingsaccommodatie buitensport	7
2.7 Raadsinstrumenten en kaderstelling.....	8
2.8 Bestuurlijk stelsel en democratisering: een nulmeting.....	8
2.9 Fietsen door de stad.....	8
2.10 Wta-beoordelingsonderzoek	9
3 Opgvolgingsonderzoeken.....	9
Overige activiteiten	11
Aanpak programmering	13
4 Uitgangspunten	13
5 Beleidsvisie 2016-2022	13
6 Soorten onderzoek	14
7 Werkwijze opstellen groslijst.....	16
8 Selectiecriteria.....	17
Bijlage 1 - Algemene werkwijze onderzoeksproces.....	19
Bijlage 2 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2019.....	21
Raadscommissie Algemene Zaken (AZ).....	21

Raadscommissie Financiën en Economische Zaken (FEZ)	22
Raadscommissie Kunst, Diversiteit en Democratisering (KDD)	23
Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Duurzaamheid (MLD)	24
Raadscommissie Ruimtelijke Ordening (RO).....	25
Raadscommissie Werk, Inkomen en Onderwijs (WIO)	26
Raadscommissie Wonen en Bouwen (WB).....	27
Raadscommissie Zorg, Jeugdzorg en Sport (ZJS)	28

Onderzoeken 2019

We onderscheiden de volgende drie soorten onderzoek:

- 1 afronding van lopende en al voorgenomen onderzoeken;
- 2 geprogrammeerde nieuwe onderzoeksonderwerpen;
- 3 opvolgingsonderzoeken.

1 Afronding lopende en al voorgenomen onderzoeken

In 2019 ruimen wij allereerst voldoende ruimte in voor de afronding van vijf onderzoeken uit het onderzoeksprogramma 2018. Het gaat hierbij om de volgende onderzoeken:

- 1 Zicht op schaarse vergunningen;
- 2 Duurzame warmtevoorziening met behulp van warmtenetten;
- 3 Grip op vakantieverhuur;
- 4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning;
- 5 Opvolgingsonderzoek: Lastige zaken? Afhandeling van horecaklachten.

Het onderzoek naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is pas eind 2018 gestart en zal zich gaan richten op ambulante ondersteuning en dagbesteding. Maar de andere lopende onderzoeken zullen in het begin van 2019 worden afgerond.

2 Nieuw te starten onderzoeken

De rekenkamer heeft voor 2019 de volgende tien onderzoeksonderwerpen geselecteerd:

- 1 Diversiteit in de stad (publieksonderzoek);
- 2 Bruikbaarheid van kengetallen;

- 3 Leges bij vergunningverlening;
- 4 Toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking;
- 5 Meldingen openbare ruimte;
- 6 Subsidieregeling Verenigingsaccommodatie buitensport;
- 7 Raadsinstrumenten en kaderstelling;
- 8 Bestuurlijk stelsel en democratisering: een nulmeting;
- 9 Fietsen door de stad;
- 10 Wta-beoordelingsonderzoek.

Wij zullen daar waar relevant in onderzoeken specifiek aandacht besteden aan de situatie in een of meerdere stadsdelen en/of gebieden binnen de stadsdelen. De geprogrammeerde onderzoeken willen we in 2019 starten, maar een aantal zal pas in 2020 worden afgerond.

Alle onderzoeken beginnen met een verkenning. Verkenningen zijn bedoeld om na te gaan of diepgaander onderzoek nuttig is en zo ja hoe dat er vervolgens uit zou moeten zien. Er zijn verschillende soorten verkenningen denkbaar. Soms zal het accent liggen op het bestuderen van literatuur over een beleidsterrein of rapportages van eerder uitgevoerd onderzoek en in andere gevallen worden er ook interviews gehouden. Een verkenning mondt uit in een intern document op basis waarvan wordt besloten of en hoe het onderzoek wordt uitgevoerd. Er kan ook besloten worden om het onderzoek niet uit te voeren. In dat geval kan de verkenning gebruikt worden als input voor een toekomstig onderzoeksprogramma.

Omdat naar aanleiding van de verkenning besloten kan worden besloten om geen nader rekenkameronderzoek in te stellen, zijn er twee onderzoeksonderwerpen die de rekenkamer in 'reserve' houdt voor 2019. Mocht gedurende het jaar ruimte ontstaan doordat geplande onderzoeken niet worden doorgezet, dan kunnen deze onderwerpen worden onderzocht. Het gaat om:

- Riolering;
- Vroegtijdig schoolverlaten.

In de volgende paragrafen worden de tien geselecteerde onderzoeken voor 2019 kort beschreven.

2.1 Diversiteit in de stad

De gemeente Amsterdam wil een gemengde stad zijn, waar mensen ongeacht hun inkomen, gezinssamenstelling, leeftijd en achtergrond kunnen samenleven. Door druk op de woningmarkt en stedelijke (her)ontwikkelingen is het denkbaar dat de samenstelling van bewoners in wijken is gaan verschuiven. Dit kan ingrijpende gevolgen hebben in de sociale levens van bewoners en de onderlinge sociale binding tussen bewoners. In een onderzoek naar diversiteit in de stad willen we bekijken hoe de door de gemeente gewenste diversi-

teit zich verhoudt tot de werkelijke diversiteit in de stad. We zullen dit, bijvoorbeeld op buurtniveau, in beeld brengen aan de hand van verschillende indicatoren zoals de samenstelling van de woningvoorraad, inkomen, arbeidspositie, achtergrond, leeftijd en gezondheid. Ook willen we bewoners vragen naar hun ervaringen en meningen over de diversiteit in hun buurt.

2.2 Bruikbaarheid van kengetallen

In de jaarstukken van de gemeente wordt inzicht gegeven in wat het college wil bereiken, welke activiteiten daarvoor worden (of zijn) ontplooid en wat de bereikte of verwachte voortgang is: de resultaten. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van een zogenoemde doelenboom. In de doelenboom wordt het geheel van doelen, activiteiten en indicatoren voor behaalde resultaten per programmaonderdeel weergegeven. Dit moet een gekwantificeerd inzicht verschaffen in de voortgang bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Met het aantreden van het nieuwe college in 2018 is ook de doelenboom vernieuwd. Dit roept de vraag op of de nieuwe doelenboom een helder, relevant en bruikbaar inzicht oplevert. Het gaat dan niet alleen om een bruikbaar inzicht voor professionals, maar ook voor geïnteresseerde burgers.

2.3 Leges bij vergunningverlening

De tarieven die de gemeente voor vergunningen in rekening brengt, zijn bedoeld voor dekking van de kosten van de gemeentelijke activiteiten of diensten die samenhangen met het verlenen van een vergunning. Deze tarieven worden leges genoemd. Het is niet de bedoeling dat met leges ook andere activiteiten worden gefinancierd. In Amsterdam worden de vergunningen in drie groepen ingedeeld: algemene dienstverlening, omgevingsvergunning en dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn. Voor de eerste twee groepen geldt dat de leges per groep samen niet méér mogen zijn dan de kosten die de gemeente bij de verlening van vergunningen binnen die groep maakt. Voor afzonderlijke vergunningen binnen de groep mogen de leges wel meer dan kostendekkend zijn. Voor dienstverlening die onder de Europese Dienstenrichtlijn valt is dit echter niet toegestaan en mogen voor elke vergunning de leges hooguit kostendekkend zijn. Voor alle leges geldt dat de gemeente transparant moet zijn over de wijze waarop de hoogte van de leges zijn bepaald. In dit onderzoek zal worden nagegaan hoe de gemeente de uitvoeringskosten bij vergunningverlening bepaalt en of ze vervolgens bij de tariefstelling het principe van kostendekkendheid in de praktijk toepast. Ook zal onderzocht worden of de gehanteerde methode om te voorkomen dat leges niet boven de grens van kostendekkend uitkomen voldoende wordt toegelicht en consistent wordt toegepast.

2.4 Toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking

In Amsterdam moet iedereen zich zelfstandig en veilig kunnen verplaatsen. Voor mensen met een beperking is dit echter niet altijd vanzelfsprekend en kan het verplaatsen buitens-

huis een enorme opgave zijn. Denk hier bijvoorbeeld aan het zelfstandig met openbaar vervoer kunnen reizen of de obstakels die iemand met een beperking kan ervaren die te maken hebben met de inrichting van de openbare ruimte. De gemeente heeft een belangrijke rol bij het toegankelijk maken van de stad en is medeverantwoordelijk voor de naleving van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking. De vraag die wij in dit onderzoek centraal willen stellen is of de gemeente voldoende actief is om deze toegankelijkheid te realiseren. Daarnaast willen wij kijken hoe mensen met een beperking de toegankelijkheid ervaren en of zij vinden dat de gemeentelijke maatregelen bijdragen aan de toegankelijkheid van de stad. Informatie uit dit onderzoek zal in het kader van een project van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies ook gebruikt worden om een landelijk beeld te schetsen.^a

2.5 Meldingen openbare ruimte

Als burgers op straat, plein, sportveld of op een andere plek in Amsterdam iets tegenkomen waarvan zij denken dat het gerepareerd of opgeruimd moet worden, of wanneer zij overlast ervaren van evenementen, horeca of personen, dan kunnen zij dat melden bij de gemeente. Deze meldingen komen bij de gemeente via verschillende meldpunten en (digitale) kanalen binnen (bijvoorbeeld via een online formulier, mobiele app of telefonisch). Het afhandelen van de meldingen moet bijdragen aan de leefbare en veilige stad. Het aantal meldingen is in de afgelopen jaren echter sterk toegenomen. Omdat de burger graag wil weten wat er met zijn of haar melding is gebeurd, is de vraag hoe de communicatie over meldingen aan burgers is vormgegeven. In het onderzoek naar de meldingen openbare ruimte willen wij in beeld brengen of de terugkoppeling van de afgehandelde meldingen aan de melders adequaat is. Ook gaan wij na of de gemeente leert bij het communiceren over het afdoen van meldingen.

2.6 Subsidieregeling Verenigingsaccommodatie buitensport

In 2014 publiceerde de rekenkamer het onderzoek *Grip op subsidies*. Daarin gingen we na in hoeverre de doeltreffendheid en doelmatigheid van de subsidieverstrekingen is geborgd. De rekenkamer probeert sindsdien jaarlijks onderzoek te doen naar afzonderlijke subsidies. In 2019 willen we de uitvoering van de subsidieregeling verenigingsaccommodatie buitensport onderzoeken. Dit is een subsidieregeling voor een gemeentelijke bijdrage in de investeringskosten van kleedvoorzieningen, kantines, steigers en eventueel ook het vervangen van toplagen van velden etc. De gemeentelijke bijdrage bedraagt een derde deel tot maximaal € 275.000 van de totale investering. Daarnaast kan de aanvrager een derde deel van de totale investeringskosten met een garantiestelling door de gemeente lenen, tot maximaal de hoogte van het subsidiebedrag. De sportvereniging dient zelf mini-

---

^a Zie website NVRr: <https://www.nvrr.nl/nieuws/82456/Doe-mee-onderzoek-doe-mee-in-2019>

maal een derde deel van de totale investering in te brengen. De afgelopen jaren hebben veel verenigingen gebruikgemaakt van deze subsidieregeling en het is bekend dat er ook veel aanvragen in voorbereiding zijn. Het in de begroting opgenomen bedrag van € 668.200 is niet toereikend om alle subsidieaanvragen te honoreren. Het bijzondere aan deze regeling is dat de subsidieverlening zowel betrekking heeft op investeringskosten als op de garantstellingen. De rekenkamer wil in dit onderzoek vaststellen of het subsidieproces doeltreffend, doelmatig en rechtmatigheid is georganiseerd. Ook wil de rekenkamer nagaan in hoeverre de sportverenigingen tevreden zijn over het proces van subsidieverstrekking. Dit project vormt de afsluiting van de serie onderzoeken over subsidies. We zullen in het verlengde daarvan in 2019 ook een themapublicatie maken over *Grip op subsidies*.

2.7 Raadsinstrumenten en kaderstelling

In 2014 heeft de rekenkamer een verkenning afgerond naar de uitvoering en beantwoording van door de gemeenteraad ingediende moties en schriftelijke vragen. Afgelopen jaren is de inzet van dit soort raadsinstrumenten aanzienlijk toegenomen. Zo is in 2018 het aantal ingediende schriftelijke vragen tot nu toe (354 per 10 december 2018) al hoger dan in enig jaar sinds 2010. Ook komt het indienen van moties steeds vaker voor. De rekenkamer wil daarom de uitkomsten van de verkenning uit 2014 actualiseren. Een aanvullend aandachtspunt bij dit onderzoek is de verwerking van de financiële kaders die de raad met behulp van de inzet van raadsinstrumenten aan het college heeft meegegeven.

2.8 Bestuurlijk stelsel en democratisering: een nulmeting

Met ingang van 2018 is het bestuurlijk stelsel ingrijpend veranderd. De zeven stadsdelen hebben vanaf 2018 geen gekozen stadsdeelbestuurders (voorheen: bestuurscommissies) meer, maar een door het college benoemd dagelijks bestuur en een door Amsterdammers gekozen stadsdeelcommissie. De stadsdeelcommissie behartigt de belangen van bewoners en ondernemers en adviseert het dagelijks bestuur over wat er lokaal speelt. De vraag rijst of deze stelselwijziging goed gaat uitpakken. Zal het gaan bijdragen aan een verdere democratisering? In dit onderzoek is het functioneren van de stadsdeelcommissies een belangrijk aandachtspunt. Gaan deze erin slagen om effectief te functioneren als 'ogen en oren' van het gemeentebestuur en om de kloof met de burger te verkleinen? We gaan dit onderzoeken door in 2019 een nulmeting uit te voeren. Hierbij besteden we aandacht aan de indicatoren die belangrijk zijn om de doeltreffendheid van dit stelsel te kunnen vaststellen.

2.9 Fietsen door de stad

De fiets is met gemiddeld 665.000 fietsverplaatsingen per dag het belangrijkste vervoersmiddel in Amsterdam geworden, en dit zal de komende jaren alleen maar toenemen. De gemeente vindt dat goed nieuws, omdat fietsen gezond is en het de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van Amsterdam vergroot. Al die fietsers zorgen echter wel voor extra drukte

in het verkeer en dat vraagt om extra aandacht voor veiligheid. De gemeente wil daarom onder meer zorgen voor voldoende ruimte voor de fietser, een goede doorstroming, comfortabele fietsroutes en ook passend gedrag van de fietser. Dit roept de vraag op hoe de gemeente hier grip op krijgt en Amsterdam als fietsstad aantrekkelijk houdt. We zullen ons in dit onderzoek met name richten op de vraag of de maatregelen van de gemeente hebben bijgedragen aan een veilige en soepele doorstroom van het fietsverkeer.

2.10 Wta-beoordelingsonderzoek

Volgens de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) is het toezicht op gemeentelijke accountantsorganisaties belegd bij de lokale rekenkamers. We houden daarom toezicht op de Auditdienst ACAM. Over het proces van doorlopend toezicht verantwoorden we ons jaarlijks in ons jaarverslag. Daarnaast voeren we om de paar jaar meer diepgaande beoordelingsonderzoeken uit. De vorige rekeningencommissie heeft ons gevraagd om zo'n onderzoek eens per vier jaar uit te voeren en bij voorkeur in het midden van de collegeperiode. Hierdoor kan de rekeningencommissie de bevindingen van de rekenkamer benutten in haar overleg met ACAM. Om aan het verzoek van de rekeningencommissie te voldoen, hebben we in de tweede helft van 2019 weer een Wta-beoordelingsonderzoek geprogrammeerd. Voorafgaand aan ons onderzoek vragen we de rekeningencommissie of zij nog specifieke wensen heeft waarmee we in ons onderzoek rekening zouden kunnen houden.

3 Opvolgingsonderzoeken

In een opvolgingsonderzoek gaan we na wat er is gebeurd met de aanbevelingen die we in een eerder onderzoek hebben gedaan. Dit gebeurt in de regel circa twee á drie jaar na publicatie van het hoofdonderzoek. De raad zal over de uitkomsten van de opvolgingsonderzoeken via een rekenkamerbrief kort en bondig geïnformeerd worden. In 2019 hebben we vooralsnog twee opvolgingsonderzoeken in de programmering opgenomen. In één geval gaat het om een gecombineerd opvolgingsonderzoek waarbij de opvolging van twee gerelateerde onderzoeken geheel wordt onderzocht. De geprogrammeerde opvolgingsonderzoeken zijn:

- *Renovatie Oostlijn in combinatie met Meerjaren Vervangingsprogramma Metro (MVP);*
- *Beheer en onderhoud bruggen.*

Het is niet voor alle onderzoeken zinvol om na een aantal jaren een opvolgingsonderzoek uit te voeren. De context kan namelijk zodanig zijn veranderd dat eerdere aanbevelingen niet meer passend zijn. Er zijn dit jaar ook onderzoeken waarbij we ons eerst willen oriënteren voordat we beslissen of we wel of niet een opvolgingsonderzoek gaan uitvoeren. Dat zijn ons onderzoek naar *Canonherziening einde tijdvak (2012)* in combinatie met het on-

derzoek naar *Afkoop erfpacht* (2013) en het onderzoek op verzoek van de raad naar het *Afval Energie Bedrijf* (2015).

Overige activiteiten

Naast de verkenningen en de reguliere onderzoeken wordt in 2019 capaciteit gereserveerd voor het verbeteren van onze onderzoeksmethoden en voor de volgende activiteiten:

- Bijdrage aan het publieke debat;
- Eventuele verzoekonderzoeken;
- Het monitoren van politiek en bestuurlijk belangrijke onderwerpen;
- Regulier doorlopend toezicht op Auditdienst ACAM;
- Voorbereiding publieksonderzoek 2020;
- Ontwikkelen van het onderzoeksprogramma 2020.

Bijdrage aan het publieke debat

Als de actualiteit daartoe aanleiding geeft, kunnen we op basis van al uitgevoerd of nog lopend onderzoek de gemeenteraad informeren en soms adviseren. Dit kan vanaf een korte attendering tot een uitgebreide rekenkamerbrief. Daarnaast kan de rekenkamer meewerken aan publicaties in de media of zelf artikelen schrijven naar aanleiding van uitgevoerd onderzoek.

Eventuele verzoekonderzoeken

Naast de onderzoeksonderwerpen die we zelf selecteren, kan de gemeenteraad een verzoek indienen tot het uitvoeren van een rekenkameronderzoek. We geven dan schriftelijk gemotiveerd aan of we het onderzoek uitvoeren, wat de consequenties zullen zijn voor de onderzoeksprogrammering en of er sprake zal zijn van meerkosten.

Monitoring

De rekenkamer houdt de 'vinger aan de pols' door het monitoren van aandachtsgebieden die politiek en bestuurlijk belangrijk zijn. Hiertoe volgen wij de raad- en commissievergaderingen en de vergaderingen van het college. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor onderwerpen die passen bij onze onderzoekslijnen:

- Subsidies;
- Sociaal domein en Wet Maatschappelijke Ondersteuning;
- Financieel beheer.

De onderzoekslijn *Subsidies* zullen we dit jaar gaan afronden met een themapublicatie. Ten aanzien van financieel beheer besteden we onder meer aandacht aan de opvolging van de aanbevelingen van de Raadsenquête Financiële functie. Ook zullen we de ontwikkelingen met betrekking tot het bestuurlijk stelsel, de reorganisatie ambtelijk apparaat en de ICT-infrastructuur met belangstelling volgen. Afhankelijk van de ontwikkelingen is het mogelijk dat we de gemeenteraad informeren of adviseren over deze onderwerpen.

Regulier doorlopend toezicht op ACAM

De rekenkamer houdt toezicht op de gemeentelijke accountantsdienst (Auditdienst ACAM). Dit betreft een wettelijke taak die voortvloeit uit de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta). Net als in voorgaande jaren voeren we ook in 2019 het doorlopend toezicht uit via de AFM Monitor Accountantsorganisaties.

Vorbereiding publieksonderzoek 2020

In het onderzoeksprogramma reserveren we jaarlijks ruimte voor een onderzoek dat door het rekenkamerpanel is gekozen. We gaan daarnaast in de loop van 2019 op zoek naar onderwerpen die vanuit het burgerperspectief mogelijk interessant zijn om als publieksonderzoek te worden opgenomen in het onderzoeksprogramma 2020.

Onderzoeksprogramma 2020

Ook voor het jaar 2020 gaan we een onderzoeksprogramma ontwikkelen en opstellen. Hiertoe volgen we onder meer gedurende het jaar de ontwikkelingen op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. Dit gebeurt bijvoorbeeld via de media, de verslagen van de gemeenteraadsvergaderingen en via commissievergaderingen. Evenals dit jaar worden gemeenteraadsfracties voorafgaand aan het opstellen van het onderzoeksprogramma 2020 in de gelegenheid gesteld hun ideeën en suggesties te geven.

Aanpak programmering

4 Uitgangspunten

De Rekenkamer Amsterdam is onderdeel van de Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA). De RMA heeft tot taak de rekenkamerfunctie uit te oefenen voor de gemeenten Amsterdam en Zaanstad en is in 2010 door de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad ingesteld middels de Wet gemeenschappelijke regeling.

In 2015 is op basis van een evaluatie besloten de samenwerking voort te zetten. Gelijktijdig is de gemeenschappelijke regeling op onderdelen herzien. Tevens hebben de gemeenteraden daarbij besloten om de jaarlijkse bijdragen aan de RMA voor de periode 2016-2022 te continueren.^b

De RMA stelt jaarlijks zelf haar onderzoeksprogramma vast, waarbij zij een onderscheid maakt tussen onderzoeken voor de gemeente Amsterdam en de gemeente Zaanstad. De onderzoeksprogramma's worden ter kennisname verzonden aan de betreffende raden. In het huidige onderzoeksprogramma gaan we in op onderzoeken die we in 2018 willen uitvoeren voor de gemeente Amsterdam. We hebben bij onze keuze ook de suggesties van de raadsfracties en de rekeningencommissie betrokken.

Het is mogelijk dat we de onderzoeksprogrammering nog wijzigen als de actualiteit daarvoor aanleiding geeft of als de gemeenteraad ons verzoekt een specifiek onderzoek uit te voeren. Bij een verzoekonderzoek nemen we een gemotiveerd besluit of we het verzoek honoreren, en geven daarbij aan welke consequenties dit heeft voor de onderzoeksprogrammering.^c

5 Beleidsvisie 2016-2022

Per 1 juni 2010 is de RMA van start gegaan als gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De taak van de rekenkamer is vastgelegd in de Gemeentewet. De RMA heeft haar ideeën over haar werkzaamheden neergelegd in een beleidsplan 'Beleidsvisie 2016-2022'.

In de vorige beleidsperiode gebruikte de RMA het thema *grip* als rode draad in allerlei projecten. Daarmee was er veel aandacht voor het borgen door de gemeenteraad van doeltref-

---

^b Op basis van artikel 12 van de gemeenschappelijke regeling wordt de bijdrage jaarlijks geïndexeerd.

^c De gemeenschappelijke regeling biedt ook de mogelijkheid om bij een verzoekonderzoek de extra kosten bij de desbetreffende gemeente in rekening te brengen.

fendheid en doelmatigheid. Rekening houdend met de veranderende context^d zal de RMA in de komende periode de aandacht verleggen naar het thema *verantwoorden*. Het gaat daarbij om de vraag of de effecten van de besteding van publieke middelen maatschappelijk zichtbaar zijn. Dat perspectief vraagt om meer aandacht voor daadwerkelijke doeltreffendheid en doelmatigheid en de visie daarop van de burger.

Het zichtbaar maken van de effecten en de inspanningen van de lokale overheid voor de burger is een cruciale opgave in de komende periode. Thema's rond het begrip *verantwoorden* zullen daarom een belangrijke rol spelen in het onderzoek van de RMA. Specifiek brengt de RMA in deze periode de volgende accenten aan in haar werkzaamheden:

- Verantwoorden bij vrijheid: ook ruime beleidskaders vragen om een inzichtelijke verantwoording van de besteding van belastinggeld;
- Verantwoorden bij samenwerking: geld dat samen met andere overheden en particuliere organisaties wordt besteed, moet ook goed worden verantwoord;
- Verantwoorden bij inzet burgers: publieke middelen die burgers in het kader van de participatiemaatschappij besteden, moeten passend worden verantwoord;
- Feitelijk verantwoorden: het verhaal over wat er gebeurt bij overheidsinterventies is belangrijk. Maar naast vertellen, blijft ook tellen belangrijk. Smart-indicatoren zeggen niet alles, maar bieden wel houvast bij het verhaal;
- Voor de burger verantwoorden: de verantwoordingen van de overheid moeten ook inzichtelijk zijn voor de geïnteresseerde burger.

6 Soorten onderzoek

Sommige onderwerpen zijn nuttig om te onderzoeken via een aantal samenhangende projecten. In het onderzoeksprogramma 2019 van de Rekenkamer Amsterdam (de rekenkamer) worden in ieder geval onderzoeken opgenomen binnen de volgende onderzoekslijnen:

- Subsidies;
- Sociaal domein en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning;
- Financieel beheer.

Aan deze drie onderwerpen besteden we gedurende een aantal jaren specifieke aandacht opdat we systematisch een beeld krijgen over de kwaliteit van de beleidsuitvoering van de gemeente. De onderzoekslijn *Subsidies* wordt dit jaar afgerond met een themapublicatie.

---

^d Voor een gedetailleerdere beschrijving van de verander(en)de context zie Navolgbaar rekenen op de participatie-samenleving. Beleidsvisie Rekenkamer Metropool Amsterdam 2016-2022, 24 oktober 2016.

Daarnaast verleggen we de aandacht in de onderzoekslijn *Sociaal domein* naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

De rekenkamer onderscheidt de volgende soorten van rekenkameronderzoek.

Reguliere rekenkameronderzoeken

Reguliere onderzoeken starten met een verkenning. Dit is dan de eerste fase van het onderzoek. In de verkenning wordt in een korte tijd zoveel mogelijk informatie verzameld over een bepaald beleidsterrein van de gemeente. Na een verkenning kan worden afgezien van een uitgebreid rekenkameronderzoek of kan het onderzoek worden uitgesteld.

Opvolgingsonderzoeken

Opvolgingsonderzoeken zijn onderzoeken waarbij we in de regel na 2 á 3 jaar nagaan in hoeverre onze aanbevelingen zijn uitgevoerd. Indien daarnaast nog aanleiding is om aanvullend onderzoek te doen, spreken we van een bijzonder opvolgingsonderzoek.

Verzoekonderzoeken

De gemeenteraad kan de rekenkamer verzoeken om een bepaald onderzoek uit te voeren. Bij aanvang van een nieuw jaar is vaak nog niet bekend of de gemeenteraad om een of meerdere onderzoeken zal verzoeken. Het beleid van de rekenkamer is om in principe verzoekonderzoeken te honoreren, maar we kunnen een verzoek ook gemotiveerd afwijzen. Het uitvoeren van een verzoekonderzoek heeft veelal gevolgen voor de geplande doorlooptijd van een of meerdere al geprogrammeerde onderzoeken, tenzij daar extra budget voor wordt verstrekt.

Toegezegde onderzoeken

Toegezegde onderzoeken zijn onderzoeken waarbij de rekenkamer in een eerder stadium een toezegging heeft gedaan om een (nader) onderzoek uit te voeren. Zo'n toezegging kan bijvoorbeeld worden gedaan tijdens de behandeling van een rekenkamerrapport in een raadscommissie. Het jaarlijkse publieksonderzoek en onderzoeken die we samen met andere rekenkamers doen, zijn veelal onderzoeken waarover al afspraken zijn gemaakt. Ook dit zijn toegezegde onderzoeken.

Publieksonderzoeken

De rekenkamer heeft in 2014 besloten om jaarlijks een onderzoek in het onderzoeksprogramma op te nemen dat de Amsterdamse burger interessant vindt. Ook voor dit onderzoeksprogramma hebben we - via een rekenkamerpanel - vier onderwerpen voor onderzoek aan burgers voorgelegd. Op basis van de suggesties van vorig jaar hebben we vier nieuwe onderwerpen geselecteerd. Op een bijeenkomst speciaal georganiseerd voor studenten zijn de suggesties en onderwerpen verder aangescherpt.

Aan de respondenten is gevraagd het belang van elk van de vier onderwerpen aan te geven van een rapportcijfer van 1 (laag) tot en met 10 (hoog). In Tabel 1 zijn de resultaten opgenomen. In totaal hebben 764 leden van het rekenkamerpanel de vier onderwerpen beoordeeld.

Tabel 1- Resultaten rekenkamerpanel

Onderwerp	Rapportcijfer rekenkamerpanel
Diversiteit in de stad	7,6
Afvalscheiding	7,2
Toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking	6,8
Voortijdig schoolverlaten	6,8

De tabel laat zien dat alle voorgelegde onderwerpen (ruim) voldoende scoorden bij het rekenkamerpanel, maar dat het onderwerp *Diversiteit in de stad* het meest onderzoekswaardig werd gevonden. In paragraaf 2.1 Diversiteit in de stad is het gekozen onderzoek kort toegelicht.

Onderzoeken in samenwerking met andere rekenkamers

Het komt geregeld voor dat we onderzoeken uitvoeren samen met andere rekenkamers. De mate waarin we samenwerken kan per onderzoek verschillen. De rekenkamer doet mee aan dergelijke onderzoeken als dit ook een meerwaarde heeft voor de gemeente.

Overige onderzoeksactiviteiten

Daarnaast ondernemen we andere onderzoeksactiviteiten:

- We leveren gevraagd of ongevraagd advies aan de raad op basis van uitgevoerd of nog lopend onderzoek;
- We organiseren thematische publicaties of bijeenkomsten, met aandacht voor de rode draad en algemene lessen van onderzoeksprojecten;
- We publiceren artikelen naar aanleiding van onderzoeken.

De algemene werkwijze van het onderzoeksproces is beschreven in bijlage 1. Hierin staan de spelregels voor een regulier rekenkameronderzoek. Deze spelregels zijn in principe ook van toepassing voor de overige rekenkameronderzoeken.

7 Werkwijze opstellen groslijst

In hoofdlijnen is de voorbereiding van de onderzoeksprogrammering als volgt verlopen.

Raadplegen van diverse informatiebronnen

We hebben vanuit meerdere kanten informatie ingewonnen over mogelijke onderzoeks-
onderwerpen:

- Schriftelijke informatiebronnen over het beleid en bestuur van de stad, zoals het coalitieakkoord, de programmabegroting, de jaarverslagen en de verslagen van raadsvergaderingen en de raadscommissievergaderingen.
- Gesprekken met alle raadsfracties en de rekeningencommissie over mogelijke onderzoeks-
onderwerpen.
- Suggesties van burgers.
- Overige bronnen, zoals berichten in de media en door andere organisaties uitgevoerde (rekenkamerkamer-)onderzoeken van belang voor het goed functioneren van de lokale overheid.

Opstellen groslijst

Op basis van al die informatie is een groslijst opgesteld met mogelijke onderwerpen. De groslijst is toegezonden aan de raadsfracties waarbij ze in de gelegenheid werden gesteld om nog andere onderwerpen naar voren te brengen en specifieke invalshoeken bij projecten aan te geven. De groslijst met mogelijke rekenkameronderzoeken 2019 is als bijlage 2 opgenomen.

8 Selectiecriteria

Bij de selectie van onderwerpen voor het onderzoeksprogramma 2019, waren voor ons twee invalshoeken van belang. Allereerst wogen we mee of onderwerpen relevant zouden zijn vanuit het thema *Verantwoorden* en de gekozen onderzoekslijnen *Subsidies, Sociaal domein en de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling* en *Financieel beheer*. Ten tweede moesten de onderwerpen die door ons zijn gekozen, voldoende relevant zijn om onderzocht te worden op grond van de taken die we wettelijk hebben.

Een onderzoek richt zich op het functioneren van een bepaalde systematiek en niet op effecten voor een individuele burger of een specifieke organisatie. Een onderwerp is relevanter naarmate:

- het beleid de burger meer raakt;
- de politiek-bestuurlijke verantwoordelijkheid meer gedeeld wordt met anderen;
- de risico's op ineffectiviteit, ondoelmatigheid en onrechtmatigheid groter zijn;
- er grotere financiële of maatschappelijke belangen mee zijn gemoeid;
- er meer nieuwe informatie met het onderzoek kan worden gegenereerd.

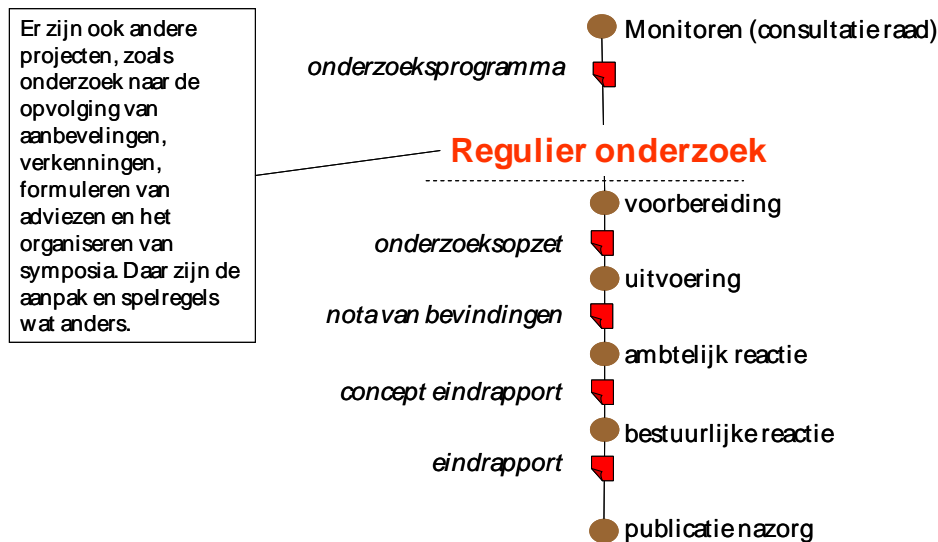
Ruimte voor bewuste willekeur

Het toepassen van relevantiecriteria kan ertoe leiden dat sommige onderdelen van sommige beleidsterreinen altijd onderbelicht blijven. Onderbelicht blijven is ook riskant.

Daarom is het altijd mogelijk dat in het onderzoeksprogramma ruimte wordt opgenomen voor een afwijkend onderwerp op basis van wat benoemd zou kunnen worden als 'bewuste willekeur'.

Bijlage 1 - Algemene werkwijze onderzoeksproces

Algemene werkwijze

Spelregels regulier onderzoek

Vooraf

- De rekenkamer is bevoegd om alle documenten te onderzoeken (gemeentewet art. 183) en het gemeentebestuur moet alle inlichtingen verstrekken die de rekenkamer nodig heeft (idem art. 183).
- De onderzoeksopzet wordt ter informatie gestuurd aan de raad, het bestuur, de betrokken ambtenaren en de leidinggevende van die ambtenaren.

Gesprekken tijdens het onderzoek

- Bij het maken van een afspraak geeft de rekenkamer aan welke onderwerpen worden besproken.
- In de regel maakt de rekenkamer verslagen van de gesprekken verslagen, die worden gewederhoord. Daarbij krijgt de geïnterviewde de gelegenheid om aan de hand van het conceptverslag de weergave van uitspraken te corrigeren.

Communicatie rond de afronding van het onderzoek

- De rekenkamer meldt de datum van oplevering van de nota van bevindingen één maand van tevoren aan de ambtelijke organisatie.

- Tegelijk geeft de rekenkamer aan wanneer we een ambtelijke reactie verwachten op de nota van bevindingen en een bestuurlijke reactie op het concept eindrapport.
- In de regel geldt voor beide reacties een termijn van twee weken.
- Bij de termijn van de bestuurlijke reactie houdt de rekenkamer desgevraagd rekening met de vergaderplanning van B en W of het dagelijks bestuur; daarbij wordt de toegestane termijn echter nooit langer dan drie weken.
- De rekenkamer kan, als het onderzoek dat mogelijk en nodig maakt, de reactietermijnen inkorten.

Nota van bevindingen en een ambtelijke reactie

- De rekenkamer vraagt om een ambtelijk reactie op de nota van bevindingen. In die reactie kunnen feitelijk onjuistheden en relevante feitelijke omissies aan de orde worden gesteld.
- De rekenkamer geeft schriftelijk aan of, en zo ja op welke wijze, opmerkingen uit de ambtelijke reactie worden verwerkt.

Bestuurlijke reactie en eindrapport

- De rekenkamer vraagt om een bestuurlijke reactie op het concept rapport. In die reactie kan commentaar worden gegeven bij de analyse en een reactie op de aanbevelingen.
- De rekenkamer schrijft in haar bestuurlijk rapport nog een nawoord waarin wordt gereageerd op de bestuurlijke reactie.
- De raad en het bestuur krijgen het bestuurlijk rapport en het onderzoeksrapport 24 uur vóór de publicatiedatum onder embargo toegestuurd.
- De wijze van behandeling van het rapport regelt de rekenkamer in overleg met de raad.

Bijlage 2 - Groslijst rekenkameronderzoeken 2019

Raadscommissie Algemene Zaken (AZ)

Raadscommissie voor Algemene Zaken, Openbare Orde en Veiligheid, Juridische Zaken, Communicatie, Raadsaangelegenheden, Preventie Jeugdcriminaliteit, Vluchtelingen en Ongedocumenteerden, Handhaving en Toezicht.

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Algemene Zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Muziekfestivals • Integriteitsbeleid • Quickscan Coalitieakkoorden • Mandatering (raadsfracties) • Grip op vergunningen (raadsfracties)
Openbare orde en veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Kosten van voetbalwedstrijden (burger) • Prostitutiebeleid (raadsfracties) • Vergunningen voor ondernemers (raadsfracties)
Juridische Zaken	-
Communicatie	-
Raads-aangelegenheden	<ul style="list-style-type: none"> • Reacties op moties en schriftelijke vragen (raadsfracties)
Preventie Jeugdcriminaliteit	- ^e
Vluchtelingen en ongedocumenteerden	<ul style="list-style-type: none"> • Effecten van ongedocumenteerdenbeleid (raadsfracties)
Handhaving en Toezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Freezones in Amsterdam • Afwegingskader voor prioriteiten handhaving (raadsfracties)

^e Bij de portefeuille Zorg van de raadscommissie Zorg, Jeugdzorg en Sport is een onderwerp opgenomen gerelateerd aan jeugdcriminaliteit.

Raadscommissie Financiën en Economische Zaken (FEZ)

Raadscommissie voor Financiën, Economische Zaken, Deelnemingen, Lucht- en Zeehaven

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> • Opbouw en besteding afvalstoffenheffing • Financiële kaders • Wta-beoordelingsonderzoek ACAM • Thema: aandachtspunten P&C cyclus en financial control (raadsfracties) • Opvolging aanbevelingen raadsenquête Financiële functie (raadsfracties)
Economische Zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmobiliteit in relatie tot economische ontwikkelingen • Startups in Amsterdam • Bedrijveninvesteringszones • Hotelbeleid (raadsfracties) • Vestigingsbeleid (raadsfracties)
Deelnemingen	<ul style="list-style-type: none"> • Thema: grip op verbonden partijen en samenwerkingsverbanden (raadsfracties)
Lucht- en zeehaven	-

Raadscommissie Kunst, Diversiteit en Democratisering (KDD)

Raadscommissie voor Kunst en Cultuur Monumenten en Erfgoed, Diversiteit en Antidiscriminatiebeleid, Democratisering, Gemeentelijk Vastgoed, ICT en Digitale Stad, Dienstverlening, Personeel en Organisatie, Coördinatie Bedrijfsvoering, Inkoop

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Kunst en Cultuur, Monumenten en Erfgoed	<ul style="list-style-type: none"> • Monumentenzorg
Diversiteit en Antidiscriminatiebeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Effectiviteit diversiteitsbeleid
Democrativering (incl. bestuurlijk stelsel)	<ul style="list-style-type: none"> • Nulmeting bestuurlijk stelsel (raadsfracties)
Gemeentelijk Vastgoed	-
ICT en Digitale Stad	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet van ICT bij grote projecten (raadsfracties)
Dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Dienstverlening aan burgers • Inspraak en participatie bij vergunningen (raadsfracties)
Personeel en Organisatie	-
Coördinatie Bedrijfsvoering	-
Inkoop	-. ^f

^f Voor de portefeuille Duurzaamheid en circulaire economie van de raadscommissie Mobiliteit, luchtkwaliteit en duurzaamheid is een onderwerp opgenomen over maatschappelijk verantwoord inkopen.

Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Duurzaamheid (MLD)

Raadscommissie voor Verkeer Vervoer en Luchtkwaliteit, Water, Duurzaamheid en Circulaire Economie.

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsen door de stad • Toegankelijkheid van de stad voor mensen met een beperking (raadsfracties) • Kademuren en bruggen (raadsfracties) • Milieuzones en luchtkwaliteit (raadsfracties) • Aanvullend openbaar vervoer (raadsfracties) • Parkeerbeleid (raadsfracties)
Water	<ul style="list-style-type: none"> • Riolering (raadsfracties)
Duurzaamheid en Circulaire Economie	<ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijk verantwoord inkopen • Afvalscheiding • Milieutaken Omgevingsdienst (raadsfracties)

Raadscommissie Ruimtelijke Ordening (RO)

Raadscommissie voor Ruimtelijke Ordening, Grondzaken, Zuidas en Marineterrein, Energietransitie

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Ruimtelijke ordening	<ul style="list-style-type: none"> • Omgevingswet: implementatiefase
Grondzaken	<ul style="list-style-type: none"> • Informatievoorziening over erfpacht (burger) • Afstemming voorwaarden erfpacht en bestemmingsplannen (raadsfracties)
Zuidas en Marineterrein	-
Energietransitie	<ul style="list-style-type: none"> • Doelmatigheid beleid energietransitie (raadsfracties)

Raadscommissie Werk, Inkomen en Onderwijs (WIO)

Raadscommissie voor Sociale Zaken, Armoede en Schuldhulpverlening, Onderwijs, Voorschool Kinderopvang en Naschoolse Voorzieningen, Volwasseneneducatie Laaggeletterdheid en Inburgering

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Sociale Zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Effectiviteit van re-integratietrajecten • Samenwerking met sociale ondernemingen • Aanbestedingen in het sociaal domein (raadsfracties)
Armoede en Schuldhulp-verlening	<ul style="list-style-type: none"> • VroegEropAf (raadsfracties)
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Verduurzaming schoolgebouwen • Voortijdig schoolverlaten (raadsfracties) • Bevorderen inclusiviteit onderwijs (raadsfracties)
Voorschool, Kinderopvang en Naschoolse Voorzieningen	-
Volwasseneneducatie, Laaggeletterdheid en Inburgering	<ul style="list-style-type: none"> • Integratie van statushouders (raadsfracties)

Raadscommissie Wonen en Bouwen (WB)

Raadscommissie voor Bouwen en Wonen, Ontwikkelbuurten, Dierenwelzijn, Openbare Ruimte en Groen, Reiniging

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Bouwen en wonen	<ul style="list-style-type: none"> • Diversiteit in de stad • Woningproductie (raadsfracties) • Toegankelijkheid woningmarkt (raadsfracties)
Ontwikkelbuurten	-
Dierenwelzijn	-
Openbare Ruimte en Groen	<ul style="list-style-type: none"> • Bescherming bomen in openbare ruimte (burger) • Melding openbare ruimte en overlast (raadsfracties) • Openbreken van straten (raadsfracties)
Reiniging	<ul style="list-style-type: none"> • Schoonhouden openbare ruimte (raadsfracties)

Raadscommissie Zorg, Jeugdzorg en Sport (ZJS)

Raadscommissie voor Zorg, Jeugd, Mbo-agenda Beroepsonderwijs en Toeleiding Arbeidsmarkt, Sport en Recreatie, Ouderen.

Portefeuille	Onderwerpen groslijst 2019
Zorg	<ul style="list-style-type: none"> • Programma Veilig Thuis • Gebiedsgericht werken (raadsfracties) • Eigen bijdrage WMO (raadsfracties) • Interculturele zorg (raadsfracties) • Treiteraangepak (raadsfracties)
Jeugd	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdhulp en jeugdcriminaliteit (raadsfracties)
Mbo-agenda Beroepsonderwijs en Toeleiding Arbeidsmarkt	-
Sport en Recreatie	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidieregeling verenigingsaccommodatie buitensport
Ouderen	<ul style="list-style-type: none"> • Woonvoorzieningen voor ouderen (raadsfracties) • Ontmoetingsplaatsen (raadsfracties)